

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Кіровоградський національний технічний університет

НАУКОВІ ПРАЦІ

**КІРОВОГРАДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

В и п у с к 27

Кіровоград • 2015

УДК 33
ББК 65

Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки, вип. 27. – Кіровоград: КНТУ, 2015. – 364 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою Кіровоградського національного технічного університету, протокол №9 від 08 червня 2015 року.

Редакційна колегія:

Шалімова Н.С. (головний редактор), д.е.н., проф.;
Левченко О. М. (заст. головного редактора за напрямом «Економіка та менеджмент»), д.е.н., проф.;
Давидов Г.М. (заст. головного редактора за напрямом «Фінанси, облік та аудит»), д.е.н., проф.;
Бугайова М.В. (відповідальний секретар за напрямом «Економіка та менеджмент»), к.е.н.;
Смірнова І.В. (відповідальний секретар за напрямом «Фінанси, облік та аудит»), к.е.н., доц.;
Гнибіденко І.Ф., д.е.н., проф.;
Дрозд І.К., д.е.н., проф.;
Комарова О.А., д.е.н., проф.;
Лутай Л.А., д.е.н., проф.;
Пальчевич Г.Т., к.е.н., проф.;
Семикіна М.В., д.е.н., проф.;
Щекович О.С., д.е.н., проф.

Гузікова Л.О., д.е.н., проф. (Росія);
Моравські Войцех, д.хабілітований, проф. (Польща) (Wojciech A. Morawski, prof. dr. hab.);
Маноле Т.М., д-р хабілітат е.н., проф. (Молдова);
Махмуд Хамдам, д-р філософії з управління персоналом (Ліван), (Mahmoud Hamdan, PhD in Human Resources Management);
Сашер Хассан Ел-Аннан, д-р філософії по менеджменту (Ліван), (Saher Hassan EL-Annan, Ph.D in Management);
Совік Л.Є., к.е.н., доц. (Росія).

Адреса редакційної колегії: 25030, м. Кіровоград, пр. Університетський, 8, Кіровоградський національний технічний університет, тел.: 390-466, 390-584, 55-10-49.

Офіційний сайт: <http://economics.kntu.kr.ua>

Збірник заснований у 2001 році.

Включений до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватись результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук в галузі економічних наук (постанови Президії ВАК України від 14 листопада 2001 року №2-05/9, від 10 березня 2010 року № 1-05/2, наказ Міністерства освіти і науки України від 12 травня 2015 року №528).

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації:
серія КВ, №15255 - 3827 ПР від 30.04.2009 р.

Мови видання: українська, російська, англійська. Періодичність – 2 рази на рік.

Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за підбір і точність наведених фактів, цитат, даних, власних імен та інших відомостей, а також за те, що матеріали не містять даних, які не підлягають відкритій публікації. Редакція може публікувати статті в порядку обговорення, не поділяючи точки зору автора.

ЗМІСТ

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ. МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

<i>І. Г. Бережнюк, І. В. Несторишен, В.В. Булана (Україна)</i> Досвід впровадження системи контролю імпорту та експорту (ICS/ECS) в ЄС (українською мовою)	12
<i>Н. С. Педченко, С.І. Заворотній (Україна)</i> Узагальнення наукових підходів до розуміння сутності бюджетного потенціалу регіону (українською мовою)	21
<i>М. В. Семикіна, С. С. Голбанос (Україна)</i> Конкурентоспроможність молоді на ринку праці в умовах системної кризи (українською мовою)	28
<i>О.М. Гай, Є.Ю. Захарова (Україна)</i> Інтерактивні методи викладання економічних дисциплін у вищих навчальних закладах в контексті забезпечення якості підготовки вітчизняних фахівців (українською мовою)	36
<i>О.О. Демешок (Україна)</i> Напрями параметричної компенсації невизначеності функціонування системи управління розвитком стратегічного потенціалу (українською мовою)	42
<i>Б.В. Дмитришин (Україна)</i> Особливості розвитку та функціонування транснаціональних корпорацій ЄС в умовах глобалізації (українською мовою)	49
<i>О.М. Остапенко (Україна)</i> Стратегічний контролінг в системі управління авіаційним підприємством України (українською мовою)	58
<i>В.В. Подплетній (Україна)</i> Державна фінансова підтримка розвитку малих підприємств (українською мовою)	65
<i>Т.В. Руда (Україна)</i> Розробка методичного інструментарію для оцінювання ефективності діяльності митних органів України на основі інтегрального підходу (українською мовою)	75
<i>В.А. Туржанський (Україна)</i> Підхід до розробки інструментарію поглибленого аналізу зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання (українською мовою)	83
<i>О.В. Яковенко (Україна)</i> Теоретичні основи аналізу зовнішньоекономічної діяльності митними органами (українською мовою)	89
<i>І.М. Савіцька (Україна)</i> Сучасний стан та перспективи розвитку людського капіталу в аграрному секторі економіки (українською мовою)	94
<i>Г.О. Козинець (Україна)</i> Фінансове забезпечення розвитку інтелектуального капіталу (українською мовою)	104

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

<i>І.В. Лантух (Україна)</i> Будівництво вітчизняної залізниці та розвиток її інфраструктури наприкінці XIX ст. (українською мовою)	113

<i>С.В. Орлик (Україна)</i> Механізм впровадження військового податку в Україні: досвід періоду Першої та Другої світових війн і сучасність (українською мовою)	119

<i>Р.В. Яковенко, Т.В. Бобочка., М.Д. Линченко (Україна)</i> „Людина економічна” та її еволюція (українською мовою)	129

ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

<i>О.А. Комарова (Україна)</i> Пріоритетні напрямки розвитку випереджаючої освіти в Україні (українською мовою)	138

<i>М.В. Семикіна, Н.А. Іщенко, М.В. Бугайова (Україна)</i> Трансформації зайнятості як фактор зміни мотиваційних моделей поведінки на ринку праці (українською мовою).....	148

<i>О.В. Абашина (Україна)</i> Аналіз результатів розбудови соціальної ринкової економіки в Україні (українською мовою)	158

<i>М.В. Бугайова, А.С. Златопольська (Україна)</i> Аналіз сучасного стану трудових ресурсів забезпечення Кіровоградського регіону в контексті реалізації стратегії соціально-економічного та інноваційного розвитку регіональної економіки (українською мовою).....	165

<i>Т.І. Грінка (Україна)</i> Моделювання розстановки пріоритетів у визначенні коефіцієнтів важливості вимог роботодавців до професійних знань і умінь робітників (українською мовою).....	176

<i>О.С. Хачатурян (Україна)</i> Сучасні методи аналізу при оцінці та прогнозуванні зайнятості у малому підприємстві регіонів (англійською мовою).....	185

ФІНАНСИ І КРЕДИТ

<i>О.М. Гуцалюк (Україна)</i> Система фінансового забезпечення технологій управління діяльністю комерційного банку (українською мовою).....	192

<i>О.А. Магопець, А.А. Босенко (Україна)</i> Генезис системи оподаткування сільськогосподарських товаровиробників в Україні (українською мовою).....	198

ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

<i>Н.М. Бразілій, О.М. Шинкаренко (Україна)</i> Особливості здійснення товарообмінних операцій в сучасних економічних умовах (українською мовою).....	212

<i>С.Л. Демиденко (Україна)</i> Методичні підходи до стратегічного аналізу показників фінансової звітності (українською мовою).....	218

<i>М.М. Зюкова (Україна)</i> Становлення та сучасний стан бухгалтерського балансу (українською мовою).....	225

<i>А.М. Лисенко (Україна)</i> Система нормативно-правового регулювання обліку та аудиту загальнопромислових витрат підприємства (українською мовою).....	234

<i>О.Б. Пугаченко (Україна)</i> Організаційна структура системи матеріального забезпечення з метою інтеграції обліку з іншими функціями управління (українською мовою).....	246

<i>В.С. Шелест (Україна)</i> Методичні положення аналізу використання нематеріальних активів інноваційно-орієнтованих підприємств (українською мовою)	255

<i>Н.М. Поддубна (Україна)</i> Внутрішній контроль у роздрібних торговельних підприємствах споживчої кооперації: особливості побудови та здійснення (українською мовою)	268

СТАТИСТИКА. МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

<i>Б.В. Дмитришин, А.В. Титаренко (Україна)</i> Використання сучасних інформаційних технологій в забезпеченні діяльності туристичної галузі (українською мовою)	278

<i>Ю.В. Кернасюк (Україна)</i> Автоматизація складання технологічних карт в рослинництві і прогнозування витрат (українською мовою)	283

<i>І.В. Николаєв, Н.В. Криворучко (Україна)</i> Використання сучасних інформаційних технологій у роботі бібліотек (українською мовою)	294

<i>Н.О. Пасічник, Р.Я. Ріжняк (Україна)</i> Освітні індикатори як інструмент оцінювання стану і динаміки розвитку освітніх систем (українською мовою)	301

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ ТА ГАЛУЗЕЙ. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

<i>О.В. Станіславик, О.М. Коваленко (Україна)</i> Ключові засади формування вертикально-інтегрованих структур у харчовій галузі (українською мовою)	309

<i>Ю.А. Бондар, А.С. Арапов (Україна)</i> Необхідність формування фонду нагромадження для підприємств (російською мовою)	318

<i>М. О. Чупріна (Україна)</i> Проблеми та перешкоди на шляху забезпечення провадження алокаційного управління розвитком промислового потенціалу України (українською мовою)	325

<i>Н. П. Базалійська, С.А. Кравець (Україна)</i> Сучасні проблеми оплати праці в Україні в умовах кризи національної економіки (українською мовою)	332

<i>О.М. Замота (Україна)</i> Порівняльна оцінка витрат на використання автомобілів в сучасних умовах (російською мовою)	341

<i>С.А. Попель (Україна)</i> Побудова трирівневого механізму формування інноваційного потенціалу промислового підприємства (українською мовою)	347

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ	354

СОДЕРЖАНИЕ

ЭКОНОМИКА И УПРАВЛЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНЫМ ХОЗЯЙСТВОМ. МЕЖДУНАРОДНЫЕ ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ОТНОШЕНИЯ

<i>И.Г. Бережнюк, И.В. Несторишен, В.В. Буланая (Украина)</i> Опыт внедрения системы контроля импорта и экспорта (ICS/ECS) в ЕС (на украинском языке)	12
<i>Н. С. Педченко, С. И. Заворотний (Украина)</i> Обобщение научных подходов к пониманию сущности бюджетного потенциала региона (на украинском языке)	21
<i>М.В. Семикина, С.С. Голбанос (Украина)</i> Конкурентоспособность молодежи на рынке труда в условиях системного кризиса (на украинском языке)	28
<i>А.Н. Гай, Е.Ю. Захарова (Украина)</i> Интерактивные методы преподавания экономических дисциплин в высших учебных заведениях в контексте обеспечения качества подготовки отечественных специалистов (на украинском языке)	36
<i>О. А. Демешок (Украина)</i> Направления параметрической компенсации неопределенности функционирования системы управления развитием стратегического потенциала (на украинском языке)	42
<i>Б.В. Дмитришин (Украина)</i> Особенности развития и функционирования транснациональных корпораций ЕС в условиях глобализации (на украинском языке)	49
<i>О.Н. Остапенко (Украина)</i> Стратегический контроллинг в системе управления авиационным предприятием Украины (на украинском языке)	58
<i>В.В. Подплетний (Украина)</i> Государственная финансовая поддержка развития малых предприятий (на украинском языке)	65
<i>Т.В. Руда (Украина)</i> Разработка методического инструментария для оценивания эффективности деятельности таможенных органов Украины на основе интегрального подхода (на украинском языке)	75
<i>В.А. Туржанский (Украина)</i> Подход к разработке инструментария углубленного анализа внешнеэкономической деятельности субъектов хозяйствования (на украинском языке)	83
<i>О.В. Яковенко (Украина)</i> Теоретические основы анализа внешнеэкономической деятельности таможенными органами (на украинском языке)	89
<i>И.Н. Савицкая (Украина)</i> Современное состояние и перспективы развития человеческого капитала в аграрном секторе экономики (на украинском языке)	94
<i>Г.О. Козинец (Украина)</i> Финансовое обеспечение развития интеллектуального капитала (на украинском языке)	104

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ТЕОРИЯ И ИСТОРИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ МЫСЛИ

<i>И.В. Лантух (Украина)</i> Строительство отечественной железной дороги и развитие ее инфраструктуры в конце XIX ст. (на украинском языке)	113

<i>С. В. Орлик (Украина)</i> Механизм взимания военного налога в Украине: опыт периода Первой, Второй мировых войн и современность <i>(на украинском языке)</i>	119

<i>Р.В. Яковенко, Т.В. Бобочка, М.Д. Линченко (Украина)</i> „Человек экономический” его эволюция <i>(на украинском языке)</i>	129

ЕКОНОМИКА ТРУДА, СОЦИАЛЬНАЯ ЭКОНОМИКА И ПОЛИТИКА

<i>О.А. Комарова (Украина)</i> Приоритетные направления развития опережающего образования в Украине <i>(на украинском языке)</i>	138

<i>М.В. Семикина, Н.А. Ищенко, М.В. Бугаёва (Украина)</i> Трансформации занятости как фактор изменения мотивационных моделей поведения на рынке труда <i>(на украинском языке)</i>	148

<i>Е.В. Абашина (Украина)</i> Анализ результатов развития социальной рыночной экономики в Украине <i>(на украинском языке)</i>	158

<i>М.В. Бугаёва, А.С. Златопольская (Украина)</i> Анализ современного состояния трудоресурсного обеспечения Кировоградского региона в контексте реализации стратегии социально-экономического и инновационного развития региональной экономики <i>(на украинском языке)</i>	165

<i>Т.И. Гринка (Украина)</i> Моделирование расстановки приоритетов в определении коэффициентов важности требований работодателей к профессиональным знаниям и умениям рабочих <i>(на украинском языке)</i>	176

<i>Е.С. Хачатурян (Украина)</i> Современные методы анализа при оценке и прогнозировании занятости в малом предпринимательстве регионов <i>(на английском языке)</i>	185

ФИНАНСЫ И КРЕДИТ

<i>А.Н. Гуцалюк (Украина)</i> Система финансового обеспечения технологий управления деятельностью коммерческого банка <i>(на украинском языке)</i>	192

<i>Е.А. Магопек, А.В. Босенко (Украина)</i> Генезис системы налогообложения сельскохозяйственных товаропроизводителей в Украине <i>(на украинском языке)</i>	198

УЧЕТ, АНАЛИЗ И АУДИТ

<i>Н.М. Бразиллий, О.М. Шинкаренко (Украина)</i> Особенности осуществления товарообменных операций в современных экономических условиях <i>(на украинском языке)</i>	212

<i>С.Л. Демиденко (Украина)</i> Методические подходы к стратегическому анализу показателей финансовой отчетности <i>(на украинском языке)</i>	218

<i>М.М. Зюкова (Украина)</i> Становление и современное состояние бухгалтерского баланса <i>(на украинском языке)</i>	225

<i>А.Н. Лысенко (Украина)</i> Система нормативно-правового регулирования учета и аудита общепроизводственных расходов предприятия <i>(на украинском языке)</i>	234

<i>О.Б. Пугаченко (Украина)</i> Организационная структура системы материального обеспечения с целью интеграции учета с другими функциями управления <i>(на украинском языке)</i>	246

В.С. Шелест (Украина)
 Методические положения анализа использования нематериальных активов
 инновационно-ориентированными предприятиями (на украинском языке) 255

Н.Н. Поддубная (Украина)
 Внутренний контроль в розничных торговых предприятиях потребительской кооперации: особенности
 построения и осуществления (на украинском языке) 268

**СТАТИСТИКА. МАТЕМАТИЧЕСКИЕ МЕТОДЫ, МОДЕЛИ И ИНФОРМАЦИОННЫЕ
 ТЕХНОЛОГИИ В ЭКОНОМИКЕ**

Б.В. Дмитришин, А.В. Титаренко (Украина)
 Использование современных информационных технологий в обеспечении
 деятельности туристической отрасли (на украинском языке) 278

Ю.В. Кернасюк (Украина)
 Автоматизация составления технологических карт в растениеводстве и
 прогнозирования затрат (на украинском языке) 283

И.В. Николаев, Н.В. Криворучко (Украина)
 Использование современных информационных технологий в работе библиотек
 (на украинском языке) 294

Н.А. Пасечник, Р.Я. Рижняк (Украина)
 Образовательные индикаторы как инструмент оценивания состояния и динамики
 развития образовательных систем (на украинском языке) 301

**РАЗВИТИЕ ПРОДУКТИВНЫХ СИЛ И ОТРАСЛЕЙ.
 ЭКОНОМИКА И УПРАВЛЕНИЕ ПРЕДПРИЯТИЯМИ**

Е.В. Станиславик, А.М. Коваленко (Украина)
 Ключевые основы формирования вертикально-интегрированных структур
 в пищевой отрасли (на украинском языке) 309

Ю.А. Бондар, А.С. Арапов (Украина)
 Необходимость формирования фонда накопления для предприятий (на русском языке) 318

М.А. Чуприна (Украина)
 Проблемы и препятствия на пути обеспечения реализации алокационного управления развитием
 промышленного потенциала украины (на украинском языке) 325

Н.П. Базалийская, С.А. Кравец (Украина)
 Современные проблемы оплаты труда в Украине в условиях кризиса национальной
 экономики (на украинском языке) 332

О.Н. Замота (Украина)
 Сравнительная оценка затрат на использование автомобилей в современных условиях
 (на русском языке) 341

С.А. Попель (Украина)
 Побудова трирівневого механізму формування інноваційного потенціалу
 промислового підприємства (на українському мові) 347

ИНФОРМАЦИЯ ОБ АВТОРАХ 354

CONTENT

ECONOMICS AND MANAGEMENT OF NATIONAL ECONOMY. INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

<i>Ivan Berezhnyuk, Igor Nestoryshen, Vitalia Bulana, (Ukraine)</i> Experience of Implementation of Import and Export Control System (ICS/ECS) in the EU (<i>in Ukrainian</i>)	12
<i>Nataliya Pedchenko, Sviyatoslav Zavorotniy (Ukraine)</i> Synthesis of Scientific Approaches to Understanding the Nature of Budgetary Potential of the Region (<i>in Ukrainian</i>).....	21
<i>Marina Semykina, Sergiy Golbanos (Ukraine)</i> Competitiveness of Youth on Labour Market in the Conditions of System Crisis (<i>in Ukrainian</i>).....	28
<i>Oleksandr Gai, Evgeniya Zakharova (Ukraine)</i> Interactive Methods of Teaching of Economic Disciplines in Higher Educational Institutions in the Context of Ensuring the Quality of Training of National Specialists (<i>in Ukrainian</i>).....	36
<i>Olga Demeshok (Ukraine)</i> Areas of Parametric Compensation of Uncertainty of the Management System Development of Strategic Potential (<i>in Ukrainian</i>).....	42
<i>Bohdan Dmitrishin (Ukraine)</i> Peculiarities of Development and Functioning of Transnational Corporations in the EU in the Conditions of Globalization (<i>in Ukrainian</i>)	49
<i>Oksana Ostapenko (Ukraine)</i> The Strategic Controlling in the System of Aviation Enterprise Management in Ukraine (<i>in Ukrainian</i>)	58
<i>Valeriy Podpletniy (Ukraine)</i> State Financial Support for the Development of Small Enterprises (<i>in Ukrainian</i>).....	65
<i>Ruda Tatiana (Ukraine)</i> Development of Methodological Tools for Evaluating the Effectiveness of the Customs Authorities of Ukraine on the Basis of an Integrated Approach (<i>in Ukrainian</i>)	75
<i>Vitaliy Turzhanskyi (Ukraine)</i> The Approach to the Development of Instruments of the Depth Analysis of Foreign Economic Activity of Enterprises (<i>in Ukrainian</i>)	83
<i>Oksana Yakovenko (Ukraine)</i> The Theoretical Basis of Analysis of Foreign Economic Activity by Customs Authorities (<i>in Ukrainian</i>)	89
<i>Inna Savitska (Ukraine)</i> The Current State and Prospects of Development of Human Capital in the Agricultural Sector of the Economy (<i>in Ukrainian</i>).....	94
<i>Galyna Kozinets (Ukraine)</i> Financial Support for the Development of Intellectual Capital (<i>in Ukrainian</i>).....	104
ECONOMIC THEORY AND HISTORY OF ECONOMIC THOUGHT	
<i>Igor Lantuh (Ukraine)</i> The Construction of National Railway and Its Infrastructure in the End of XIX Century (<i>in Ukrainian</i>)	113
<i>Svitlana Orlyk (Ukraine)</i> The Mechanism of Introducing the Military Tax in Ukraine: the Experience of the World War I and World War II and Modern Times (<i>in Ukrainian</i>).....	119

<i>Roman Yakovenko, Tetyana Bobochka, Maksim Lynchenko (Ukraine)</i> „Economic Human” and It’s Evolution (in Ukrainian)	129

LABOR ECONOMICS, SOCIAL ECONOMICS AND POLITICS

<i>Olga Komarova (Ukraine)</i> Priority Directions of Development of Advanced Education in Ukraine (in Ukrainian).....	138
<i>Marina Semykina, Nina Ishchenko, Maria Bugaeva (Ukraine)</i> Transformation of Employment as a Factor of Changing in Motivating Models of Behavior in the Labor Market (in Ukrainian)	148
<i>Elena Abashina (Ukraine)</i> The Analysis of Results of Building of Social Market Economy in Ukraine (in Ukrainian)	158
<i>Maria Bugaeva, Anastasiia Zlatopolska (Ukraine)</i> The Analysis of the Current State of Labor Resource Providing of Kirovohrad Region in the Context of Implementation of Socio-Economic and Innovative Development of Regional Economy (in Ukrainian).....	165
<i>Tatyana Grinka (Ukraine)</i> Modeling of Prioritization in Determining Factors of Importance to the Requirements of Employers Concerning Professional Knowledge and Skills of Workers (in Ukrainian).....	176
<i>Olena Khachaturian (Ukraine)</i> Modern Methods of Analysis in Assessing and Forecasting Employment in Small Business in the Region (in English)	185

FINANCE AND CREDIT

<i>Oleksiy Gutsalyuk (Ukraine)</i> The System of Financial Support of Management Technology in Commercial Banks (in Ukrainian)	192
<i>Olena Magopets, Anatoly Bosenko (Ukraine)</i> Genesis of Taxation System for Agricultural Producers in Ukraine (in Ukrainian).....	198

ACCOUNTING, ANALYSIS AND AUDIT

<i>Natalia Brazlii, Olga Shinkarenko (Ukraine)</i> The Peculiarities of the Implementation of Barter Operations in the Current Economic Environment (in Ukrainian)	212
<i>Svitlana Demydenko (Ukraine)</i> Methodological Approaches to Strategic Analysis of Financial Statements (in Ukrainian).....	218
<i>Mariia Ziukova (Ukraine)</i> The Formation and the Current State of the Balance Sheet (in Ukrainian)	225
<i>Alla Lysenko (Ukraine)</i> The System of Normative and Legal Regulation of Accounting and Audit of the General Manufacturing Costs of the Enterprise (in Ukrainian).....	234
<i>Olga Puhachenko (Ukraine)</i> Organizational Structure of Procurement System for the Purpose of Accounting Integration with Other Functions of Management (in Ukrainian).....	246
<i>Viktoriia Shelest (Ukraine)</i> Methodical Positions of Analysis of the Innovation-Oriented Enterprises Intangible Assets (in Ukrainian)	255

<i>Poddubna Nataliia (Ukraine)</i> Internal Control in Consumer Retail Cooperative Enterprises: Specifics of Design and Implementation (in Ukrainian)	268

**STATISTICS. MATHEMATICAL METHODS, MODELS AND
INFORMATION TECHNOLOGY IN THE ECONOMY**

<i>Bohdan Dmitrishin, Antonina Tytarenko (Ukraine)</i> Using of Modern Information Technologies in Maintenance of Activity of Tourists Industry (in Ukrainian)	278

<i>Yuriy Kernasyuk (Ukraine)</i> Automation of Drawing up the Technological Charts in Crop and Forecasting of the Cost (in Ukrainian)	283

<i>Ihor Nikolaiev, Natalya Kryvoruchko (Ukraine)</i> Using of Modern Information Technologies in Libraries (in Ukrainian)	294

<i>Natalia Pasichnyk, Renat Rizhniak (Ukraine)</i> The Education Indicators as a Tool for Evaluation State and Dynamics of Educational Systems (in Ukrainian)	301

**DEVELOPMENT OF PRODUCTIVE FORCES AND INDUSTRIES.
ECONOMICS AND MANAGEMENT OF ENTERPRISES**

<i>Olena Stanislavyyk, Oleksandr Kovalenko (Ukraine)</i> Key Bases of Formation of the Vertically Integrated Structures in Food Branch (in Ukrainian)	309

<i>Yulia Bondar, Alexey Arapov (Ukraine)</i> Necessity of Formation of the Accumulation Fund for Enterprises (in Russian)	318

<i>Margaryta Chuprina (Ukraine)</i> Challenges and Obstacles on the Way of Ensuring the Proceedings of Allocative Management of Development of Industrial Potential of Ukraine (in Ukrainian)	325

<i>Natalia Bazaliyska, Sofia Kravec (Ukraine)</i> Modern Problems of Wages in Ukraine in the Conditions of the Crisis of National Economy (in Ukrainian)	332

<i>Oksana Zamota (Ukraine)</i> Comparative Evaluation of the Costs of Car Use in Modern Conditions (in Russian)	341

<i>Sergey Popel (Ukraine)</i> Construction of Three-Tier Mechanism of Formation of Innovative Potential of Industrial Enterprises (in Ukrainian)	347

INFORMATION ABOUT AUTHORS	354

ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

УДК 657.1

Н. М. Бразилій, доц., канд. екон. наук

Черкаський державний технологічний університет, м. Черкаси, Україна

О. М. Шинкаренко, доц., канд. екон. наук

Черкаський інститут банківської справи Університету банківської справи НБУ (м. Київ), м. Черкаси, Україна

Особливості здійснення товарообмінних операцій в сучасних економічних умовах

В статті розглянуто підходи до визначення економічної сутності товарообмінних операцій з урахуванням специфіки діяльності підприємств в сучасних умовах господарювання. Узагальнені методичні та теоретичні положення здійснення бартерних операцій згідно вимог законодавчих та нормативних документів. Проаналізовано особливості оподаткування бартерних операцій. Виділено позитивні і негативні аспекти бартерних операцій.

бартерна операція, подібні активи, неподібні активи, контрактні ціни, індикативні ціни

Н. М. Бразилій, доц., канд. екон. наук

Черкасский государственный технологический университет, г. Черкассы, Украина

О. М. Шинкаренко, доц., канд. екон. наук

Черкасский институт банковского дела Университета банковского дела НБУ (г. Киев), г. Черкассы, Украина

Особенности осуществления товарообменных операций в современных экономических условиях

В статье рассмотрены отдельные подходы к определению экономической сущности товарообменных операций с учетом специфики деятельности предприятий в современных условиях хозяйствования. Обобщены методические и теоретические положения осуществления бартерных операций согласно требований законодательных и нормативных документов. Проанализированы особенности налогообложения бартерных операций. Выделены позитивные и негативные аспекты бартерных операций.

бартерная операция, подобные активы, неподобные активы, контрактные цены, индикативные цены

Постановка проблеми. Бартерними називають операції, при яких суб'єкти підприємницької діяльності здійснюють обмін певної кількості товарів (робіт, послуг) на еквівалентну за вартістю кількість іншого товару без проведення грошових платежів. Бартерні операції властиві переважно країнам з нестабільною економікою, в яких відчутний дефіцит як власної, так й іноземної валют. Головна причина застосування бартерних угод в сфері зовнішньоекономічної діяльності – це валютні проблеми, зокрема нестача конвертованої валюти, її нестійкість і т. д.). В Україні особливого поширення ці операції набули у 90-х роках ХХ ст., але і сьогодні, коли в країні нестабільна економіка, починає розширюватися сфера застосування товарообмінних операцій. Товарообмінні (бартерні) операції є важливим елементом економічних відносин, особливо в кризові періоди, коли спостерігається швидке знецінення грошової одиниці, тому постає питання дослідження особливостей здійснення бартерних операцій для того, щоб підприємства ефективно здійснювали свою фінансово-господарську діяльність. З іншого боку, підприємствам, які хочуть успішно функціонувати на ринку, необхідно керуватися чіткими законодавчими та нормативно – правовими вимогами, які не повинні суперечити одна одній, що, в першу чергу, стосується бухгалтерського та податкового законодавства.

© Н. М. Бразилій, О. М. Шинкаренко, 2015

Аналіз основних досліджень і публікацій. На сьогодні існує ціла низка дискусійних питань щодо економічної сутності бартерних операцій, їх особливостей відображення в системі обліку та оподаткування. Крім того, немає закріпленої нормативної деталізації формування доходів і витрат, які виникають при бартерних операціях

Так, з юридичної точки зору проблемні питання висвітлені у працях таких вчених-юристів, як М. І. Брагінський, В. В. Вітрянський, В. В. Луць, з економічної точки зору – у працях Ф. Ф. Бутинця [2, 3], А. М. Герасимовича [1], Н. М. Грабової [5]. Вказані вчені зробили значний внесок у теоретично-методологічні основи визначення сутності та особливостей бартерних операцій, проте зі зміною законодавства змінюються вимоги до проведення товарообмінних операцій, їх відображення в системі бухгалтерського обліку та звітності, що потребує постійного дослідження і вирішення суперечливих питань.

Постановка завдання. Метою даної статті є обґрунтування методичних та теоретичних положень здійснення бартерних операцій в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Особливості здійснення товарообмінних операцій регламентовано ст. 715, 716 Цивільного кодексу України (далі - ЦКУ) [8] та п. 1 ст. 14 Податкового кодексу України (далі - ПКУ) [6].

Оскільки особливості бартерних операцій є досить актуальною темою, то їх специфічність досліджували різні вчені, але відсутня узгодженість їх позицій та думок. Наприклад Грабова Н. М. дає таке визначення бартерних операцій: «Товарообмінними (бартерними) називаються операції, при яких суб'єктами підприємницької діяльності здійснюється обмін певної кількості товарів (робіт, послуг) на еквівалентну за вартістю кількість іншого товару без проведення грошових розрахунків» [5]. Бутинець Ф. Ф. пропонує таке визначення: «Бартерні операції являють собою збалансований за вартістю обмін ТМЦ, робіт, послуг, неупорядкованих рухом коштів у готівковій чи безготівковій формі» [2]. На думку Герасимовича А. М. бартерна угода – це безвалютний, але оцінений і збалансований обмін товарами, який оформляється єдиним договором (контрактом) [1]. Виходячи з цих визначень можемо зробити висновок, що сутність бартерної операції полягає в тому, що це обмін товарами, який відбувається без участі грошової одиниці і саме в цій частині науковці пропонують однакове трактування.

Відповідно до ч. 1 ст. 715 ЦКУ [8] договір міни (бартеру) – це договір, за яким кожна із сторін зобов'язується передати другій стороні у власність один товар в обмін на інший товар. Частина 5 ст. 715 ЦКУ [8] передбачає, що договором може бути встановлений обмін майна на роботи (послуги). Податковий кодекс дає таку характеристику бартерним операціям: «бартерна (товарообмінна) операція - господарська операція, яка передбачає проведення розрахунків за товари (роботи, послуги) у негрошовій формі в рамках одного договору (п.14.1 ст.14 ПКУ [6]).

Бартер (міна) – прямий безгрошовий обмін товарами або послугами. Особливістю таких операцій є те, що постачальники одночасно виступають і покупцем товару. Підставою для проведення бартерної операції є укладений бартерний контракт, на підставі якого підписуються товаросупроводжувальні документи. Враховуючи практику укладання бартерних угод, можна виділити такі характерні ознаки бартерної операції:

– підписання сторонами єдиного контракту, в якому обумовлено кількість або вартість товарів, що підлягають обміну (із зазначенням найменувань, якісних параметрів товарів, а також усіх необхідних технічних характеристик поставок та юридичних наслідків), який може містити додатки стосовно умов поставок товарів з обох сторін;

- відсутність грошової форми розрахунків між контрагентами, незалежно від того, були в контракті чи ні грошові оцінки обмінюваних товарів;
- 100-відсоткове взаємне покриття зустрічними поставками, унаслідок чого немає необхідності в компенсаційних грошових доплатах;
- практична одночасність виконання зустрічних поставок (різниця в часі виконання поставок зумовлюється передусім технічними причинами).

Оцінка товарів проводиться з метою створення умов для еквівалентності обміну, а також для митного обліку, визначення страхових сум, оцінки претензій, нарахування санкцій. Умовою еквівалентності є обмін товарів за світовими або договірними цінами. Розрахунки зі взаємних претензій (штрафи, неустойки тощо) при бартерних операціях здійснюються додатковими поставками або зменшенням поставок товарів. Грошова оцінка товарів за бартерної угоди виконує індикативну роль. Така оцінка потрібна для забезпечення еквівалентності обміну, митного оподаткування, оцінки можливих претензій, нарахування санкцій та страхових позовів. Інша річ, що не вся інформація стосовно бартерної угоди може розголошуватися контрагентами, що інколи є навіть порушенням нормативно-правової регламентації відповідних країн.

Відповідно до ч. 1 ст. 510 ЦКУ [8] сторонами у зобов'язанні, в тому числі і у зобов'язанні, яке виникає з договору міни, є боржник і кредитор. Сторонами зобов'язання є особи, які відповідно до положень ЦКУ [8] є учасниками цивільних відносин. Зокрема, сторонами зобов'язальних правовідносин, згідно зі ст. 2 ЦКУ [8], можуть бути фізичні особи, юридичні особи, держава, Автономна Республіка Крим, територіальні громади, іноземні держави та інші суб'єкти публічного права.

Сторонами договору міни (бартеру) можуть бути будь-які учасники цивільних правовідносин, зазначені вище. До такого висновку можна дійти на підставі того, що чинне цивільне законодавство, зокрема, параграф 6 глави 54 ЦКУ [8], не встановлює обмежень щодо можливих учасників договору міни (бартеру). Проте, це не означає, що жодних особливостей участі сторін договору міни чинним законодавством України не встановлено. Такі особливості існують внаслідок дії загальних положень цивільного законодавства, на підставі яких і були визначені загальні правові характеристики сторін договору міни (бартеру).

Враховуючи те, що за договором міни кожна зі сторін зобов'язується передати другій стороні товар в обмін на інший товар і кожна із сторін такого договору є продавцем того товару, який вона передає взамін, то продавцями на момент укладання договору міни повинні бути особи, які мають повне право на майно, що відчужується.

Водночас, право власника на вільне розпорядження належним йому майном шляхом обміну останнього на інше майно чи роботи (послуги) не є повним, оскільки пов'язане з певними обмеженнями, встановленими законодавством.

По-перше, це обмеження, пов'язані з віком учасників цивільного обігу. Недодержання умови щодо віку сторони договору (міни) є підставою для визнання його недійсним. За ступенем недійсності, відповідно до ст. 215 Цивільного кодексу України [8], всі правочини поділяють на нікчемні (недійсність якого встановлена законом) і оспорюванні (недійсність якого прямо не впливає із закону, але одна із сторін або інша зацікавлена особа заперечує його дійсність на підставах, встановлених законом).

По-друге, це обмеження, пов'язані з психічним станом учасників цивільного обігу. Зокрема, підставою для визнання договору міни недійсним може бути укладення його недієздатною фізичною особою. Оскільки недієздатна фізична особа не має права вчиняти будь-якого правочину, то від її імені та в її інтересах, згідно зі ст. 41 ЦКУ [8], у цивільних правовідносинах діє і вчиняє правочини опікун.

Наступною правовою характеристикою сторін договору (міни), згідно з чинним законодавством, є те, що, відповідно до частини 1 ст. 293 Господарського кодексу

України (далі - ГКУ) [4] товар може передаватись не тільки у власність, а й у повне господарське відання сторін чи оперативне управління сторони.

Зазначені правові режими майна є близькими до права власності, але вони характеризуються наявністю певних обмежень для суб'єкта підприємництва.

По-перше, майно, закріплене на праві господарського відання, може бути відчуженим (в тому числі і через обмін) лише у разі згоди державного органу, уповноваженого управляти підприємством. Згідно зі ст. 75 ГКУ [4] державне комерційне підприємство, майно якого закріплюється за ним на праві господарського відання, має право відчужувати майнові об'єкти, що належать до основних фондів, лише за попередньою згодою органу. На праві оперативного управління закріплюється майно за казенним підприємством. Відповідно до ст. 77 ГКУ [4] орган, до сфери управління якого входить казенне підприємство, здійснює контроль за використанням і збереженням належного підприємству майна. Казенне підприємство не має права відчужувати (в тому числі і шляхом міни) майно, що належить до основних фондів, без попередньої згоди органу, до сфери управління якого воно входить.

По-друге, відповідно до частини 4 ст. 293 ГКУ [4] не може бути об'єктом міни (бартеру) майно, віднесене законодавством до основних фондів, яке належить до державної або комунальної власності, у разі, якщо друга сторона договору міни (бартеру) не є, відповідно, державним чи комунальним підприємством.

Враховуючи вищезазначені законодавчі вимоги, можна запропонувати такі узагальнюючі правові характеристики сторін договору міни:

- продавцями згідно з чинним законодавством на момент укладення договору міни повинні бути особи, які мають повне право на майно, що відчужується;
- товар згідно з чинним законодавством може передаватись не тільки у власність, а і у повне господарське відання сторін чи оперативне управління сторонами;
- стороною договору міни може бути управитель, який має право на укладення правочинів від свого імені;
- певні правові особливості притаманні сторонам договорів міни, що укладені на товарній біржі;
- сторонами договору міни можуть виступати фізичні і юридичні особи, які спільно володіють майном;
- договір міни між подружжям, які є сторонами зазначеного договору, підпорядковується загальним нормам;
- правові особливості, з огляду на суб'єктний склад, притаманні договору бартеру у випадках, коли стороною бартеру є іноземна фізична або юридична особа, обсяг дієздатності якої встановлюється спеціальними правовими документами;
- правовими особливостями відзначається юридична особа або її офіційний представник, які є сторонами договору міни;
- у окремих випадках стороною договору міни може бути особа, яка такого права не має, зокрема, комісіонер, який придбав для комітента майно шляхом міни.

В системі обліку розрізняють такі види бартерних операцій:

- обмін подібними активами;
- обмін неподібними активами.

Подібні активи – це активи підприємства, які мають однакове функціональне призначення і однакову справедливую вартість. П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств» [7] дає таке визначення справедливої вартості – це сума, за якою можна продати актив або оплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату. При обміні подібними активами підприємства мають право не відображати виникнення доходів та витрат, пов'язаних з реалізацією.

Неподібні активи – це ті, які не відповідають одному з двох критеріїв визнання

(однакове функціональне призначення або однакова справедлива вартість). При обміні неподібними активами у підприємства виникають доходи та витрати, пов'язані з реалізацією.

Особливої уваги при проведенні бартерних операцій потребує відображення розрахунків за податками і платежами. В першу чергу, це стосується податку на прибуток. Дату визнання доходів в податковому обліку слід визначати відповідно до п.137.1 ПКУ [6], а саме:

- дохід від реалізації товарів визнається за датою переходу права власності покупцеві на такий товар;
- дохід від надання послуг (виконання робіт) визнається за датою складання акту або іншого підтверджуючого документу.

Витрати, що формують собівартість реалізованих товарів, наданих послуг, виконаних робіт визнаються витратами того періоду, в якому було отримано дохід від їх реалізації. Доходи і витрати від проведення бартерних операцій визначаються відповідно до договірної ціни, але не нижче звичайних цін. При цьому:

- сума перевищення доходів від реалізації над балансовою вартістю включається до доходів платника податку;
- сума перевищення балансової вартості над доходами від реалізації включається до складу витрат платника податку.

Відповідно до пп. 14.1.71 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу [6] звичайна ціна – це ціна товарів (робіт, послуг), визначена сторонами договору, якщо інше не встановлено цим Кодексом.

При цьому слід постійно звертати увагу на звичайні ціни. Методи визначення та порядок застосування звичайних цін регулюються нормами ст. 39 ПКУ [2]. Звичайна ціна на товари (роботи, послуги) співпадає з договірною ціною, якщо інше не встановлене ПКУ [6] і не доведено зворотнє. При цьому доведення, що ціна договору не відповідає рівню звичайної, покладається на податкові органи.

Також основним податком, що відображається в системі обліку і оподаткування, є ПДВ. Для бартерних операцій в Податковому кодексі окремих норм оподаткування не передбачено, тому при їх здійсненні застосовують загальноприйняті норми оподаткування ПДВ. Відповідно до ст. 185 Податкового кодексу [6]. Операції платників ПДВ з постачання товарів та послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, є об'єктом оподаткування ПДВ. Отже, якщо постачання товарів та послуг на митній території України здійснюється згідно з договором міни (бартеру), то такі операції платників ПДВ також є об'єктом оподаткування цим податком.

База оподаткування операцій з постачання товарів (послуг) згідно з п. 188.1 ст. 188 Податкового кодексу [6] визначається виходячи з їх договірної (контрактної) вартості, але не нижче звичайних цін, визначених відповідно до ст. 39 цього Кодексу [6], з урахуванням загальнодержавних податків та зборів (крім податку на додану вартість та акцизного податку на спирт етиловий, що використовується виробниками – суб'єктами господарювання для виробництва лікарських засобів, у тому числі компонентів крові і вироблених з них препаратів (крім лікарських засобів у вигляді бальзамів та еліксирів), а також збору на обов'язкове державне пенсійне страхування на вартість послуг стільникового рухомого зв'язку). Якщо встановлена у договорі бартеру договірна вартість товарів або послуг виявилася нижчою, ніж звичайні ціни на такі товари або послуги, то база оподаткування при нарахуванні податкового зобов'язання визначається, виходячи зі звичайних цін. Треба звернути увагу на те, що згідно з договором міни на території України можуть здійснюватися операції, що підлягають оподаткуванню за нульовою ставкою відповідно до ст. 195 Податкового кодексу [6], або операції, звільнені від оподаткування відповідно до ст.197 цього Кодексу, та за ставкою 7% відповідно до підпункт "в" пункту 193.1 статті 193 розділу V ПКУ [6]. У

такому випадку постачальник товарів (послуг) не нараховує на вартість цих товарів (послуг) податкове зобов'язання за ставкою 20%, а керується спеціальними нормами статей 195, 197 та 193 Податкового кодексу [6]. Операції з постачання, визначені у цих статтях, оподатковуються у такого платника ПДВ, відповідно, за нульовою ставкою або звільнюються від оподаткування.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Узагальнюючи результати дослідження умов здійснення бартерних (товарообмінних) операцій, можна стверджувати, що вони є досить складними у порівнянні з іншими операціями з придбання товарів, оскільки існує низка особливостей, передбачених Податковим, Цивільним та Господарськими кодексами [4; 6; 8], які потрібно враховувати при здійсненні бартерних операціях.

Слід визнати, що бартерна торгівля підриває стійкість грошової одиниці, зменшує обсяг податків до бюджету, а за своїм змістом є суперечливою, оскільки, з одного боку, розширює торговий обмін, а з іншого — обмежує його товарообмінною угодою. Недоліком застосування бартерних операцій в сфері зовнішньоекономічної діяльності є те, що при їх застосуванні у країну перестають надходити валютні кошти. Але ці операції мають право на існування при недостатності у підприємств грошових коштів для проведення розрахунків за товарно-матеріальні цінності (роботи, послуги). Тому для підприємств, які співпрацюють за договорами бартеру, необхідно знати всі їх особливості, щоб успішно здійснювати господарську діяльність з мінімальними витратами, а для цього необхідно враховувати всі особливості таких взаємопов'язаних між собою документів, як Податковий та Цивільний кодекси.

Список літератури

1. Аналіз діяльності небанківських кредитних установ: кредитних спілок, ломбардів, лізингових компаній, інститутів спільного інвестування : навч. посіб. / [А. М. Герасимович та ін.] ; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Герасимовича ; Держ. вищ. навч. закл. "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". - К. : КНЕУ, 2014. - 351 с.
2. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник для студ. вищих навч. закл. за спец. "Облік і аудит" / Ф. Ф. Бутинець [та ін.] ; ред. Ф. Ф. Бутинець ; Житомирський інженерно-технологічний ін-т. - Житомир : ПП "Рута", 2000. - 608 с.
3. Бутинець Ф.Ф. та ін. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів [Ф. Ф. Бутинець та ін.]; під заг. ред. [і з передм.] Ф. Ф. Бутиця. - 8-ме вид., доп. і перероб. - Житомир: ПП "Рута", 2009. - 912 с.
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. №435-IV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
5. Грабова Н. М. Теорія бухгалтерського обліку: підручник / Н. Грабова. - 6-те вид. — К.: А.С.К., 2005.— 266с.
6. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 7.07.1999 р. №163 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/0499-99>
8. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. №435-IV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

References

1. Herasymovych, A. M. (2014). *Analiz diialnosti nebankivskykh kredytnykh ustanov: kredytnykh spilok, lombardiv, lizynhovyykh kompanii, instytutiv spilnoho investuvannia* [Analysis of activity of unbank credit establishments : credit unions, lombards, leasings companies, institutes of the general investing]. Kyiv: KNEU [in Ukrainian].
2. Butynets, F. F. (2000). *Bukhhalterskyi finansovyi oblik* [Financial record-keeping]. Zhytomyr : PP "Ruta" [in Ukrainian].

3. Butynets, F. F. (2009). *Bukhhalterskyi finansovyi oblik [Financial record-keeping]*. Zhytomyr: PP "Ruta" [in Ukrainian].
4. Hospodarskyi kodeks Ukrainy [Commercial code of Ukraine]. (n.d.). *zakon4.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15> [in Ukrainian].
5. Hrabova, N. M. (2005). *Teoriia bukhhalterskoho obliku: pidruchnyk [Theory of record-keeping]*. Kyiv: A.S.K. [in Ukrainian].
6. Hospodarskyi kodeks Ukrainy [Internal revenue code of Ukraine]. (n.d.). *zakon2.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> [in Ukrainian].
7. Polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 19 «Ob'iednannia pidpriemstv» [Position (standard) of record-keeping 19 "Association of enterprises"].(n.d.). *zakon4.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/0499-99> [in Ukrainian].
8. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy [Civil code of Ukraine]. (n.d.). *zakon4.rada.gov.ua*. Retrieved from: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15> [in Ukrainian].

Natalia Brazlii, Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences)

Cherkasy State Technological University, Cherkasy, Ukraine

Olga Shinkarenko, Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences)

Cherkassy Institute of Banking of University of Banking of the National Bank of Ukraine (Kyiv), Cherkassy, Ukraine

The Peculiarities of Implementation of Barter Operations in the Current Economic Environment

The purpose of this article is the study of the methodological and theoretical positions of the implementation of barter transactions in modern conditions.

In the article the essence of barter transactions and the specifics of their implementation and taxation in accordance with the requirements of applicable law. In the accounting system distinguishes between the following types of barter transactions as the exchange of similar assets; exchange of similar assets. When accounting for similar assets, the enterprise may not reflect the appearance of the revenues and expenditures associated with the implementation. When no exchange of similar assets, the company arise revenues and costs associated with implementation.

It is concluded that barter trade undermines the stability of the monetary unit, reduces the amount of taxes to the budget, and the like, so it is undesirable. Barter trade in content contradictory, because on the one hand, expanding trade and limits its barter transaction. The disadvantage of barter is that, in exchange, the country no longer receive foreign currency. But these operations take place in case of insufficiency of the enterprises of funds for payments for goods (works, services).

barter transaction, similar assets, dissimilar assets, contract prices, indicative prices

Одержано 22.04.15

УДК 657.37:658.012.12

С. Л. Демиденко, канд. екон. наук

Черкаський державний технологічний університет, Черкаси, Україна

Методичні підходи до стратегічного аналізу показників фінансової звітності

В статті розглянуто методичні підходи до стратегічного аналізу показників фінансової звітності та виокремлено їх роль у фінансовому прогнозуванні. Визначено мету стратегічного аналізу показників фінансової звітності, розроблено послідовність їх прогнозування. Наведено модель прогнозної фінансової звітності, яка базується на прогнозах доходів, матеріальних витрат, витрат з оплати праці, адміністративних витрат, витрат на збут та інших. Обґрунтовано зв'язок фінансових звітів зі складовими елементами бізнесу.

стратегічний аналіз, фінансова звітність, фінансове прогнозування, баланс, фінансові результати, грошові кошти

© С. Л. Демиденко, 2015

**ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ
ИНФОРМАЦИЯ ОБ АВТОРАХ
INFORMATION ABOUT AUTHORS**

Абашина Олена Василівна – доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки праці та менеджменту, Кіровоградський національний технічний університет, м.Кіровоград, Україна, *E-mail: abashina.olena@ukr.net*

Абашина Елена Васильевна – доцент, кандидат экономических наук, Кіровоградський національний технічний університет, г.Кіровоград, Україна, *E-mail: abashina.olena@ukr.net*

Abashina Elena – Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Associate Professor of the Department of the Department of Labour Economics and Management, Kirovohrad National Technical University, Kirovohrad, Ukraine, *E-mail: abashina.olena@ukr.net*

Арапов Олексій Сергійович – кандидат економічних наук, старший викладач кафедри менеджменту, економіки та права, Кіровоградська льотна академія національного авіаційного університету, м. Кіровоград, Україна, *E-mail: lexpro07@ukr.net*

Арапов Алексей Сергеевич – кандидат экономических наук, старший преподаватель кафедры менеджмента, экономики и права, Кіровоградская летная академия национального авиационного университета, г. Кіровоград, Україна, *E-mail: lexpro07@ukr.net*

Арапов Alexey – PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Senior Lecturer of the Department of Management, Economy and Law, Kirovohrad Flight Academy of National Aviation University, Kirovohrad, Ukraine, *E-mail: lexpro07@ukr.net*

Базалійська Наталія Петрівна – викладач кафедри управління персоналом і економіки праці, Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, Україна, *E-mail: n_bazaliyska@mail.ru*

Базалийская Наталья Петровна – преподаватель кафедры управления персоналом и экономики труда, Хмельницький національний університет, г. Хмельницький, Україна, *E-mail: n_bazaliyska@mail.ru*

Bazaliyska Natalia – Lecturer of the Department of Personnel Management and Labor Economics, Khmelnytsky National University, Khmelnytsky, Ukraine, *E-mail: n_bazaliyska@mail.ru*

Бережнюк Іван Григорович – доцент, доктор економічних наук, начальник Хмельницької митниці Державної фіскальної служби України, м. Хмельницький, Україна, *E-mail: big007@ukr.net*

Бережнюк Иван Григорьевич – доцент, доктор экономических наук, начальник Хмельницької таможенної Государственной фіскальної служби України, г. Хмельницький, Україна, *E-mail: big007@ukr.net*

Berezhnyuk Ivan – Associate Professor, Doctor of Economics, Chief of Khmelnytsky Custom of State Fiscal Service of Ukraine, Khmelnytsky, Ukraine, *E-mail: big007@ukr.net*

Бобочка Тетяна Вікторівна – студентка, Кіровоградський національний технічний університет, Кіровоград, Україна,

Бобочка Татьяна Викторовна – студентка, Кіровоградский национальный технический університет, Кіровоград, Україна,

Bobochka Tetyana – student, Kirovohrad National Technical University, Kirovohrad, Ukraine

Бондар Юлія Анатоліївна – доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту, економіки та права, Кіровоградська льотна академія національного авіаційного університету, м. Кіровоград, Україна, *E-mail: cooperjulia@mail.ru*

Бондар Юлія Анатоліївна – доцент, кандидат экон. наук, доцент кафедри менеджмента, економіки и права, Кіровоградская летная академия национального авиационного университета, г. Кіровоград, Україна, *E-mail: cooperjulia@mail.ru*

Bondar Yulia – Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Associate Professor of the Department of Management, Economy and Law, Kirovohrad Flight Academy of National Aviation University, Kirovohrad, Ukraine *E-mail: cooperjulia@mail.ru*

Босенко Анатолій Віталієвич – аспірант, Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград, Україна, *E-mail: severovostok2009@gmail.com*

Босенко Анатолий Виталиевич – аспірант, Кіровоградский национальный технический університет, г. Кіровоград, Україна, *E-mail: severovostok2009@gmail.com*

Bosenko Anatoly – Postgraduate, Kirovohrad National Technical University, Kirovohrad, Ukraine, *E-mail: severovostok2009@gmail.com*

Бразілій Наталія Миколаївна – доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку, аналізу і аудиту, Черкаський державний технологічний університет, м. Черкаси, Україна, *E-mail: liza1278@ukr.ru*

Бразилий Наталья Николаевна – доцент, кандидат экономических наук, доцент кафедры бухгалтерского учета, анализа и аудита, Черкасский государственный технологический университет, г. Черкассы, Украина, *E-mail: liza1278@ukr.ru*

Brazilii Natalia – Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Associate Professor of the Department of the Department of Accounting, Analysis and Auditing, Cherkasy State Technological University, Cherkasy, Ukraine, *E-mail: liza1278@ukr.ru*

Бугайова Марія Вікторівна – кандидат економічних наук, старший викладач кафедри економіки та організації виробництва, Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград, Україна, *E-mail: bmw87forever@mail.ru*

Бугаёва Мария Викторовна – кандидат экономических наук, старший преподаватель кафедры экономики и организации производства, Кировоградский национальный технический университет, г. Кировоград, Украина, *E-mail: bmw87forever@mail.ru*

Bugaeva Mariy – PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Senior Lecturer of the Department of Economics and Organization of Production, Kirovograd National Technical University, Kirovograd, Ukraine, *E-mail: bmw87forever@mail.ru*

Булана Віталія Володимирівна – начальник відділу розробки профілів ризиків управління забезпечення функціонування систем управління ризиками, Департамент аналізу ризиків та протидії митним правопорушенням Державної фіскальної служби України, м. Київ, Україна, *E-mail: v.bulana@gmail.com*

Буланая Виталия Владимировна – начальник отдела разработки профилей рисков управления обеспечения функционирования систем управления рисками, Департамент анализа рисков и противодействия таможенным правонарушениям Государственной фискальной службы Украины, г. Киев, Украина, *E-mail: v.bulana@gmail.com*

Bulana Vitalia – Head of the Section of the Developing profiles of the Functioning Risk Management Systems, Department of Risk Analysis and Combating Customs Offenses, State Fiscal Service of Ukraine, Kyiv, Ukraine, *E-mail: v.bulana@gmail.com*

Гай Олександр Миколайович – доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку, Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград, Україна, *E-mail: gans73@inbox.ru*

Гай Александр Николаевич – доцент, кандидат экономических наук, доцент кафедры бухгалтерского учета, Кировоградский национальный технический университет, г. Кировоград, Украина, *E-mail: gans73@inbox.ru*

Gai Oleksandr – Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Associate Professor of the Department of Accounting, Kirovograd National Technical University, Kirovograd, Ukraine, *E-mail: gans73@inbox.ru*

Голбанос Сергій Сергійович – аспірант кафедри економіки та організації виробництва, Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград, Україна, *E-mail: serhiy@golbanos.com*

Голбанос Сергей Сергеевич – аспирант кафедры экономики и организации производства, Кировоградский национальный технический университет, г. Кировоград, Украина, *E-mail: serhiy@golbanos.com*

Golbanos Serhiy – Postgraduate of the Department of Economics and Organization of Production, Kirovograd National Technical University, Kirovograd, Ukraine, *E-mail: serhiy@golbanos.com*

Грінка Тетяна Іванівна – доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки праці та менеджменту, Кіровоградський національний технічний університет, Кіровоград, Україна, *E-mail: grti2012@mail.ru*

Гринка Татьяна Ивановна – доцент, кандидат экономических наук, доцент кафедры экономики труда и менеджмента, Кировоградский национальный технический университет, Кировоград, Украина, *E-mail: grti2012@mail.ru*

Grinka Tatyana – Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Associate Professor of the Department of the Department of Labour Economics and Management, Kirovograd National Technical University, Kirovograd, Ukraine. *E-mail: grti2012@mail.ru*

Гуцалюк Олексій Миколайович – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та кредиту, Класичний приватний університет, м. Запоріжжя, Україна, *E-mail: alex-d.88@yandex.ru*

Гуцалюк Алексей Николаевич – кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов и кредита, Классический приватный университет, г. Запорожье, Украина, *E-mail: alex-d.88@yandex.ru*

Gutsalyuk Olexsiy – PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Associate Professor of the Department of Finance and Credit, Classic Private University, Zaporozhye, Ukraine, *E-mail: alex-d.88@yandex.ru*

Демешок Ольга Александрівна – доцент, кандидат економічних наук, докторант відділу стратегічного потенціалу сталого розвитку, ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України», м. Київ, Україна, *E-mail: josefine@ukr.net*

Демешок Ольга Александровна – доцент, кандидат экономических наук, докторант отдела стратегического потенциала стабильного развития, Институт экономики природопользования и устойчивого развития НАН Украины, г. Киев, Украина, *E-mail: josefine@ukr.net*

Demeshok Olga – Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Candidate on Doctor Degree, Department of the Strategic Potential of Sustainable Development, Public Institution “Institute of Economy of Nature and of Sustainable Development of NAN of Ukraine”, Kiev, Ukraine, *E-mail: josefine@ukr.net*

Демиденко Світлана Леонтіївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку, аналізу і аудиту, Черкаський державний технологічний університет, м. Черкаси, Україна, *E-mail: svetlana0909@ukr.net*

Демиденко Светлана Леонтьевна – кандидат экономических наук, доцент кафедры бухгалтерского учета, анализа и аудита, Черкасский государственный технологический университет, г. Черкассы, Украина, *E-mail: svetlana0909@ukr.net*

Demydenko Svitlana – PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Associate Professor of the Department of the Department of Accounting, Analysis and Auditing, Cherkasy state technical university, Cherkasy, Ukraine, *E-mail: svetlana0909@ukr.net*

Дмитришин Богдан Васильович – доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії, маркетингу та економічної кібернетики, Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград, Україна, *E-mail: bd1984@rambler.ru*

Дмитришин Богдан Васильевич – доцент, кандидат экономических наук, доцент кафедры экономической теории, маркетинга и экономической кибернетики, Кировоградский национальный технический университет, г. Кировоград, Украина, *E-mail: bd1984@rambler.ru*

Dmitrishin Bohdan – Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Associate Professor of the Department of Economic Theory, Marketing and Economic Cybernetics, Kirovohrad National Technical University, Kirovohrad, Ukraine, *E-mail: bd1984@rambler.ru*

Заворотній Святослав Ігорович – аспірант, Полтавський університет економіки і торгівлі, м. Полтава, Україна, *E-mail: zavorotniysviatoslav@gmail.com*

Заворотній Святослав Игоревич – аспірант, Полтавський університет економіки і торгівлі, г. Полтава, Украина, *E-mail: zavorotniysviatoslav@gmail.com*

Zavorotniy Sviyatoslav – Postgraduate, Poltava University of Economics and Trade, Poltava, Ukraine, *E-mail: zavorotniysviatoslav@gmail.com*

Замота Оксана Миколаївна – здобувач, Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград, Україна, *E-mail: aulin52@mail.ru*

Замота Оксана Николаевна – соискатель, Кировоградский национальный технический университет, г.Кировоград, Украина, *E-mail: aulin52@mail.ru*

Zamota Oksana – Postgraduate, Kirovohrad National Technical University, Kirovohrad, Ukraine, *E-mail: aulin52@mail.ru*

Захарова Євгенія Юріївна – кандидат педагогічних наук, асистент кафедри економіки праці і менеджменту, Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград, Україна, *E-mail: evgeniya-jurevna@yandex.ru*

Захарова Евгения Юрьевна – кандидат педагогических наук, асистент кафедры экономики труда и менеджменту, Кировоградский национальный технический университет, г. Кировоград, Украина, *E-mail: evgeniya-jurevna@yandex.ru*

Zakharova Evgeniya – PhD in Pedagogy (Candidate of Pedagogic Sciences), Assistant of the Department of Economics and Organization of Production, Kirovohrad National Technical University, Kirovohrad, Ukraine, *E-mail: evgeniya-jurevna@yandex.ru*

Златопольська Анастасія Сергіївна – аспірант, Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград, Україна, *E-mail: zltplsk@mail.ru*

Златопольская Анастасия Сергеевна – аспірант, Кіровоградський національний технічний університет, г. Кіровоград, Україна, *E-mail: zltplsk@mail.ru*

Zlatopolska Anastasiia – Postgraduate, Kirovohrad National Technical University, Kirovohrad, Ukraine, *E-mail: zltplsk@mail.ru*

Зюкова Марія Михайлівна – доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту, ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», Полтава, Україна, *E-mail: mmzky@mail.ru*

Зюкова Мария Михайловна – доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри бухгалтерського учета и аудита, ВУЗ Укоопсоюза «Полтавський університет економіки и торгівлі», Полтава, Україна, *E-mail: mmzky@mail.ru*

Ziukova Mariia – Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Associate Professor of the Department of Accounting and Auditing, Poltava University of Economics and Trade, Poltava, Ukraine, *E-mail: mmzky@mail.ru*

Ищенко Ніна Андріївна – доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та планування, Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград, Україна, *E-mail: nina_105@mail.ru*

Ищенко Нина Андреевна – доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри финансов и планирования, Кіровоградський національний технічний університет, г. Кіровоград, Україна, *E-mail: nina_105@mail.ru*

Ischenko Nina – Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Associate Professor of the Department of Finance and Planning, Kirovohrad National Technical University, Kirovohrad, Ukraine, *E-mail: nina_105@mail.ru*

Кернасюк Юрій Валентинович – кандидат економічних наук, старший науковий співробітник лабораторії маркетингу, економічного аналізу і захисту інтелектуальної власності, Кіровоградська державна сільськогосподарська дослідна станція Національної академії аграрних наук України, Кіровоград, Україна, *E-mail: kernasyuk@ukr.net*

Кернасюк Юрий Валентинович – кандидат економічних наук, старший науковий співробітник лабораторії маркетингу, економічного аналізу і захисту інтелектуальної власності, Кіровоградська державна сільськогосподарська дослідна станція Національної академії аграрних наук України, г. Кіровоград, Україна, *E-mail: kernasyuk@ukr.net*

Kernasyuk Yuriy – PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Research Scientist of Laboratory of Marketing, Economic Analysis and Intellectual Property Protection, Kirovohrad State Agricultural Experimental Station of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, Kirovohrad, Ukraine, *E-mail: kernasyuk@ukr.net*

Коваленко Олександр Михайлович – доцент, доктор економічних наук, доцент кафедри зовнішньоекономічної та інноваційної діяльності, Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса, Україна, *E-mail: almkov@rambler.ru*

Коваленко Александр Михайлович – доцент, доктор економічних наук, доцент кафедри внешнеэкономической и инновационной деятельности, Одесский национальный политехнический университет, г. Одесса, Україна, *E-mail: almkov@rambler.ru*

Kovalenko Oleksandr – Associate Professor, Doctor of Economics, Associate Professor of the Department of Foreign Trade and Innovative Activity Management, Odessa National Polytechnic University, Odessa, Ukraine, *E-mail: almkov@rambler.ru*

Козинець Галина Олександрівна – аспірант, Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград, Україна, *E-mail: galynakozinets@gmail.com*

Козинец Галина Александровна – аспірант, Кіровоградський національний технічний університет, г. Кіровоград, Україна, *E-mail: galynakozinets@gmail.com*

Kozinets Galyna – Postgraduate, Kirovohrad National Technical University, Kirovohrad, *E-mail: galynakozinets@gmail.com*

Комарова Ольга Альбертівна – професор, доктор економічних наук, професор кафедри фінансів та планування, Кіровоградський національний технічний університет, Кіровоград, Україна, *E-mail: komarova-o.a@mail.ru*

Комарова Ольга Альбертовна – профессор, доктор экономических наук, профессор кафедры финансов и планирования, Кировоградский национальный технический университет, Кировоград, Украина, *E-mail: komarova-o.a@mail.ru*

Komarova Olga – Professor, Doctor of Economics, Professor of the Department of Finance and Planning, Kirovohrad National Technical University, Kirovohrad, Ukraine, *E-mail: komarova-o.a@mail.ru*

Кравець Софія Анатоліївна – студентка, Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, Україна, *E-mail: kravec_s1993@mail.ru*

Кравец София Анатольевна – студентка, Хмельницкий национальный университет, г. Хмельницкий, Украина, *E-mail: kravec_s1993@mail.ru*

Kravec Sofia – student, Khmelnytsky National University, Khmelnytsky, Ukraine, *E-mail: kravec_s1993@mail.ru*

Криворучко Наталія Василівна – студентка спеціальності "Документознавство та інформаційна діяльність" кафедри суспільних наук, Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград, Україна, *E-mail: natashakrivoruchko@rambler.ru*

Криворучко Наталья Васильевна – студентка специальности "Документоведение и информационная деятельность" кафедры общественных наук, Кировоградский национальный технический университет, г. Кировоград, Украина, *E-mail: natashakrivoruchko@rambler.ru*

Kryvoruchko Natalya – student specialty "Documentation and Information Activities", Department of Social Sciences and Documentation, Kirovohrad National Technical University, Kirovohrad, Kirovohrad National Technical University, Kirovohrad, Ukraine, *E-mail: natashakrivoruchko@rambler.ru*

Лантух Ігор Валерійович – доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії і права, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, Харків, Україна, *E-mail: lantuh.igor@gmail.com*

Лантух Игорь Валериевич – доцент, кандидат экономических наук, доцент кафедры экономической теории и права, Харьковский национальный автомобильно-дорожный университет, Харьков (Украина), *E-mail: lantuh.igor@gmail.com*

Lantuh Igor – Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Associate Professor of the Department of Economic Theory and Law, Kharkiv National Automobile and Highway University, Kharkiv, Ukraine, *E-mail: lantuh.igor@gmail.com*

Линченко Максим Дмитрович – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних наук та документознавства, Кіровоградський національний технічний університет, Кіровоград, Україна, *E-mail: mcsim00@ua.fm*

Линченко Максим Дмитриевич – кандидат философских наук, доцент кафедры общественных наук и документоведения, Кировоградский национальный технический университет, Кировоград, Украина, *E-mail: mcsim00@ua.fm*

Lynchenko Maksim – PhD in Philosophy (Candidate of Philosophy Sciences), Associate Professor of the Department of Social Sciences and Documentation, Kirovohrad National Technical University, Kirovohrad, Ukraine, *E-mail: mcsim00@ua.fm*

Лисенко Алла Миколаївна – доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри аудиту та оподаткування, Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград, Україна, *E-mail: LysenkoAlla2010@yandex.ua*

Лысенко Алла Николаевна – доцент, кандидат экономических наук, доцент кафедры аудита и налогообложения, Кировоградский национальный технический университет, г. Кировоград, Украина, *E-mail: LysenkoAlla2010@yandex.ua*

Lysenko Alla – Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Associate Professor of the Department of the Department of Auditing and Taxation, Kirovohrad National Technical University, Kirovohrad, Ukraine, *E-mail: LysenkoAlla2010@yandex.ua*

Магопець Олена Анатоліївна – доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри аудиту та оподаткування, Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград, Україна, *E-mail: magserg@ukr.net*

Магопец Елена Анатолієвна – доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри аудита і налогообложення, Кіровоградський національний технічний університет, г. Кіровоград, Україна, *E-mail: magserg@ukr.net*

Magopets Olena – Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Associate Professor of the Department of Auditing and Taxation, Kirovohrad National Technical University, Kirovohrad, Ukraine, *E-mail: magserg@ukr.net*

Николаев Игорь Владимирович – доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії, маркетингу та економічної кібернетики, Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград, *E-mail: niku@ukr.net*

Николаев Игорь Владимирович – доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії, маркетингу та економічної кібернетики, Кіровоградський національний технічний університет, г. Кіровоград, Україна, *E-mail: niku@ukr.net*

Nikolaiev Ihor – Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Associate Professor of the Department of Economic Theory, Marketing and Economic Cybernetics, Kirovohrad National Technical University, Kirovohrad, Ukraine, *E-mail: niku@ukr.net*

Несторишен Игорь Васильевич – доцент, кандидат економічних наук, завідувач відділу наукових досліджень з організаційних питань митної справи, Державний науково-дослідний інститут митної справи, м. Хмельницький, *E-mail: nestor_nema@ukr.net*

Несторишен Игорь Васильевич – доцент, канд. экон. наук, заведующий отделом научных исследований по организационным вопросам таможенного дела, Государственный научно-исследовательский институт таможенного дела, г. Хмельницкий, *E-mail: nestor_nema@ukr.net*

Nestoryshen Igor – Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Head of the Department of Research on Organizational Matters of Customs, State Research Institute of Customs, Khmelnytski, Ukraine, *E-mail: nestor_nema@ukr.net*

Орлик Светлана Владиславівна – доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри суспільних наук та документознавства, Кіровоградський національний технічний університет, Кіровоград, Україна, *E-mail: svetlana.orlik@mail.ru*

Орлик Светлана Владиславівна – доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри общественных наук и документоведения, Кіровоградський національний технічний університет, Кіровоград, Україна, *E-mail: svetlana.orlik@mail.ru*

Orlyk Svitlana – Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Associate Professor of the Department of Social Sciences and Documentation, Kirovohrad National Technical University, Kirovohrad, Ukraine, *E-mail: svetlana.orlik@mail.ru*

Остапенко Оксана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри менеджменту, економіки та права, Кіровоградська льотна академія Національного авіаційного університету, м. Кіровоград, Україна, *E-mail: okcana.ostapenko@rambler.ru*

Остапенко Оксана Николаевна – кандидат педагогических наук, старший преподаватель кафедры менеджмента, экономики и права, Кіровоградская летная академия Национального авиационного университета, г. Кіровоград, Україна, *E-mail: okcana.ostapenko@rambler.ru*

Ostapenko Oksana – PhD in Pedagogy (Candidate of Pedagogic Sciences), Senior lecturer of the Department of Management, Economics and Law, Kirovohrad Flight Academy of National Aviation University, Kirovohrad, Ukraine, *E-mail: okcana.ostapenko@rambler.ru*

Пасічник Наталя Олексіївна – доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри прикладної математики, статистики та економіки, Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, м. Кіровоград, Україна, *E-mail: pasechnick.natasha@yandex.ru*

Пасечник Наталья Алексеевна – доцент, кандидат педагогических наук, доцент кафедри прикладної математики, статистики і економіки, Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, г. Кіровоград, Україна, *E-mail: pasechnick.natasha@yandex.ru*

Pasichnyk Natalia – Associate Professor, PhD in Pedagogy (Candidate of Pedagogic Sciences), Associate Professor of the Department of Applied Mathematics, Statistics and Economics, Kirovohrad State Pedagogical University named after Volodymyr Vynnychenko, Kirovohrad, Ukraine, *E-mail: pasechnick.natasha@yandex.ru*

Педченко Наталія Сергіївна – професор, доктор економічних наук, декан факультету фінансів і обліку, Полтавський університет економіки і торгівлі, м. Полтава, Україна

Педченко Наталья Сергеевна – профессор, доктор экономических наук, декан факультета финансов и учета, Полтавский университет экономики и торговли, г. Полтава, Украина

Pedchenko Nataliya – Professor, Doctor of Economics, Dean of the Faculty of Finance and Accounting, Poltava University of Economics and Trade, Poltava, Ukraine

Поддубна Наталья Николаевна – аспірант, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, м. Київ, Україна, *E-mail: nataliia_poddubna@mail.ru*,

Поддубная Наталья Николаевна – аспірант, Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана, г. Киев, Украина, *E-mail: nataliia_poddubna@mail.ru*

Poddubna Nataliia – Postgraduate, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Kyiv, Ukraine, *E-mail: nataliia_poddubna@mail.ru*

Подплетний Валерій Володимирович – доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та планування, Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград, Україна, *E-mail: podpletniyv@mail.ru*

Подплетний Валерий Владимирович – доцент, кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов и планирования, Кировоградский национальный технический университет, г. Кировоград, Украина, *E-mail: podpletniyv@mail.ru*

Podpletniy Valeriy – Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Associate Professor of the Department of Finance and Planning, Kirovohrad National Technical University, Kirovohrad, Ukraine, *E-mail: podpletniyv@mail.ru*

Попель Сергій Анатолійович – аспірант, молодший науковий співробітник відділу наукових досліджень з організаційних питань митної справи Державного науково-дослідного інституту митної справи, Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, Україна, *E-mail: popelsa89@gmail.com*

Попель Сергей Анатольевич – аспірант, младший научный сотрудник отдела научных исследований по организационным вопросам таможенного дела Государственного научно-исследовательского института таможенного дела, г. Хмельницкий, Украина, *E-mail: popelsa89@gmail.com*

Popel Sergey – Postgraduate, Junior Researcher of the Department of Research on Organizational Matters of Customs, State Research Institute of Customs, Khmelnytsky, Ukraine, *E-mail: popelsa89@gmail.com*

Пугаченко Ольга Борисівна – доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри аудиту та оподаткування, Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград, Україна, *E-mail: pugachenko_olga@mail.ru*

Пугаченко Ольга Борисовна – доцент, кандидат экономических наук, доцент кафедры аудита и налогообложения, Кировоградский национальный технический университет, г. Кировоград, Украина, *E-mail: pugachenko_olga@mail.ru*

Puhachenko Olga – Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Associate Professor of the Department of the Department of Auditing and Taxation, Kirovohrad National Technical University, Kirovohrad, Ukraine, *E-mail: pugachenko_olga@mail.ru*

Ріжняк Ренат Ярославович – професор, доктор історичних наук, професор кафедри математики, Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, м. Кіровоград, Україна, *E-mail: rizhniak@gmail.com*

Рижняк Ренат Ярославович – профессор, доктор исторических наук, профессор кафедры математики, Кировоградский государственный педагогический университет имени Владимира Винниченко, г. Кировоград, Украина, *E-mail: rizhniak@gmail.com*

Rizhniak Renat – Professor, Doctor of Historical Sciences, Professor of the Department of Mathematics, Kirovohrad State Pedagogical University named after Volodymyr Vynnychenko, Kirovohrad, Ukraine, *E-mail: rizhniak@gmail.com*

Руда Тетяна Василівна – кандидат економічних наук, старший науковий співробітник відділу наукових досліджень з організаційних питань митної справи, Державний науково-дослідний інститут митної справи, м. Хмельницький, Україна, *E-mail: bulovich_2006@ukr.net*

Руда Тетяна Василівна – кандидат экономических наук, старший научный сотрудник отдела научных исследований по организационным вопросам таможенного дела, Государственный научно-исследовательский институт таможенного дела, г. Хмельницкий, Украина, *E-mail: bulovich_2006@ukr.net*

Ruda Tatiana – PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Research Scientist of the Department Research on Organizational Matters of Customs, State Research Institute of Customs, Khmelnytski, Ukraine, *E-mail: bulovich_2006@ukr.net*

Савицька Інна Миколаївна – асистент кафедри економіки праці та менеджменту, Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград, Україна, *E-mail: inna87@ua.fm*

Савицкая Инна Николаевна – асистент кафедри економіки труда и менеджмента, Кіровоградский национальный технический университет, г. Кіровоград, Украина, *E-mail: inna87@ua.fm*

Savitska Inna – Assistant of the Department of Labour Economics and Management, Kirovohrad National Technical University, Kirovohrad, Ukraine, *E-mail: inna87@ua.fm*

Семикіна Марина Валентинівна – професор, доктор економічних наук, завідувач кафедри економіки та організації виробництва, Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград, Україн, *E-mail: asemikinaMV@i.ua*

Семикина Марина Валентиновна – профессор, доктор экономических наук, заведующий кафедры экономики и организации производства, Кіровоградский национальный технический университет, г. Кіровоград, Украина, *E-mail: semikinaMV@i.ua*

Semykina Marina – Professor, Doctor of Economics, Head of the Department of Economics and Organization of Production, Kirovohrad National Technical University. Kirovohrad, Ukraine, *E-mail: semikinaMV@i.ua*

Станіславик Олена В'ячеславівна – доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту, Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса, Україна, *E-mail: elenastanislavik@yandex.ru*

Станиславик Елена Вячеславовна – доцент, кандидат экономических наук, доцент кафедры менеджмента, Одесский национальный политехнический университет, г. Одесса, Украина, *E-mail: elenastanislavik@yandex.ru*

Stanislavyyk Olena – Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Associate Professor of the Department of Management, Odessa National Polytechnic University, Odessa, Ukraine, *E-mail: elenastanislavik@yandex.ru*

Титаренко Антоніна Володимирівна – студентка спеціальності "Документознавство та інформаційна діяльність" кафедри суспільних наук та документознавства, Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград, Україна, *E-mail: tonya.titarenko0@mail.ru*

Титаренко Антонина Владимировна – студентка специальности "Документоведение и информационная деятельность" кафедры общественных наук и документоведения, Кіровоградский национальный технический университет, г. Кіровоград, Украина, *E-mail: tonya.titarenko0@mail.ru*

Tytarenko Antonina – student specialty "Documentation and Information Activities", Department of Social Sciences and Documentation, Kirovohrad National Technical University, Kirovohrad, Kirovohrad National Technical University, Kirovohrad, Ukraine, *E-mail: tonya.titarenko0@mail.ru*

Туржанський Віталій Анатолійович – доцент, кандидат економічних наук, заступник завідувача відділу наукових досліджень з економічних питань митної справи, Державний науково-дослідний інститут митної справи, м. Хмельницький, Україна, *E-mail: turzhansky81@gmail.com*

Туржанский Виталий Анатолиевич – доцент, кандидат экономических наук, заместитель заведующего отдела научных исследований по экономическим вопросам таможенного дела, Государственный научно-исследовательский институт таможенного дела, г. Хмельницкий, Украина, *E-mail: turzhansky81@gmail.com*

Turzhanskyi Vitaliy – Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Deputy Head of the Research Department of Economic Customs Matters, State Research Institute of Customs, Khmelnytsky, Ukraine, *E-mail: turzhansky81@gmail.com*

Хачатурян Олена Сергіївна – кандидат економічних наук, старший викладач кафедри економіки праці та менеджменту, Кіровоградський національний технічний університет, Кіровоград, Україна, *E-mail: lenarice1982@gmail.com*

Хачатурян Елена Сергеевна – кандидат экономических наук, старший преподаватель кафедры экономики труда и менеджмента, Кіровоградский национальный технический университет, г. Кіровоград, Украина, *E-mail: lenarice1982@gmail.com*

Khachaturian Olena – PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Senior Lecturer of the Department of Labour Economics and Management, National Technical University, Kirovograd, Ukraine, *E-mail: lenarice1982@gmail.com*

Чуприна Маргарита Олександрівна – кандидат економічних наук, старший викладач кафедри менеджменту, *Національний технічний університет України «КПІ», м. Київ, Україна, E-mail: ma.chuprina@gmail.com*

Чуприна Маргарита Александровна – канд. экон. наук, старший преподаватель кафедры менеджмента, *Национальный технический университет Украины «КПИ», г. Киев, Украина, E-mail: ma.chuprina@gmail.com*

Chuprina Margaryta – PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Senior Lecturer of the Department of Management, National Technical University of Ukraine «Kyiv Polytechnic Institute», Kyiv, Ukraine, *E-mail: ma.chuprina@gmail.com*

Шелест Вікторія Станіславівна – кандидат економічних наук, спеціаліст I категорії відділу економічного регулювання промислової власності, Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» (УКРПАТЕНТ), м. Київ, Україна, *E-mail: v_shelest@inbox.ru*

Шелест Виктория Станиславовна – кандидат экономических наук, специалист I категории отдела экономического регулирования промышленной собственности, Государственного университета «Украинский институт интеллектуальной собственности» (УКРПАТЕНТ), г. Киев, Украина, *E-mail: v_shelest@inbox.ru*

Shelest Viktoriia – PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), First Category Specialist of the Department of Economic Regulation of Industrial Property, State Enterprise “Ukrainian Intellectual Property Institute” (UKRPATENT), Kyiv, Ukraine, *E-mail: v_shelest@inbox.ru*

Шинкаренко Ольга Миколаївна – доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту, Черкаський інститут банківської справи Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ), м. Черкаси, Україна, *E-mail: liza1278@ukr.ru*

Шинкаренко Ольга Николаевна – доцент, кандидат экономических наук, доцент кафедры бухгалтерского учета и аудита, Черкасский институт банковского дела Университета банковского дела Национального банка Украины (г. Киев), г. Черкассы, Украина, *E-mail: liza1278@ukr.ru*

Shinkarenko Olga – Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Associate Professor of the Department of Accounting and Auditing, Cherkassy Institute of Banking of University of Banking of the National Bank of Ukraine (Kyiv), Cherkassy, Ukraine, *E-mail: liza1278@ukr.ru*

Яковенко Оксана Вікторівна – доцент, кандидат економічних наук, старший науковий співробітник відділу наукових досліджень з організаційних питань митної справи, Державний науково-дослідний інститут митної справи, м. Хмельницький, *E-mail: osherry@ua.fm*

Яковенко Оксана Викторовна – доцент, кандидат экономических наук, старший научный сотрудник отдела научных исследований по организационным вопросам таможенного дела, Государственный научно-исследовательский институт таможенного дела, г. Хмельницкий, Украина, *E-mail: osherry@ua.fm*

Yakovenko Oksana – Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Research Scientist of the Department Research on Organizational Matters of Customs, State Scientific Research Institute of Customs, Khmelnytsky, Ukraine, *E-mail: osherry@ua.fm*

Яковенко Роман Валерійович – кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії, маркетингу та економічної кібернетики, Кіровоградський національний технічний університет, Кіровоград, Україна, *E-mail: romyak@yandex.ru*

Яковенко Роман Валериевич – кандидат экономических наук, доцент кафедры экономической теории, маркетинга и экономической кибернетики, Кировоградский национальный технический университет, Кировоград, Украина, *E-mail: romyak@yandex.ru*

Yakovenko Roman – Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences), Associate Professor of the Department of Economic Theory, Marketing and Economic Cybernetics, Kirovohrad National Technical University, Kirovohrad, Ukraine, *E-mail: romyak@yandex.ru*

Наукові праці

Кіровоградського національного технічного університету

Економічні науки

Збірник наукових праць

Випуск 27

Відповідальний за випуск І.В. Смірнова

Комп'ютерна верстка Н.В. Ропай

Тиражування О.Г. Каліч

Здано в набір 05.06.2015 Підписано до друку 08.06.2015. Формат 60x84 1/8.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman Високий друк Умов. друк. арк. 46,0
Тираж 300 прим. Замовлення №0051.

*Приватне підприємство «Ексклюзив-Систем»
Свідоцтво № ДК 4470 від 17.01.2013р.
25006, м. Кіровоград, вул. Шевченка, 25
тел./факс 24-35-53*